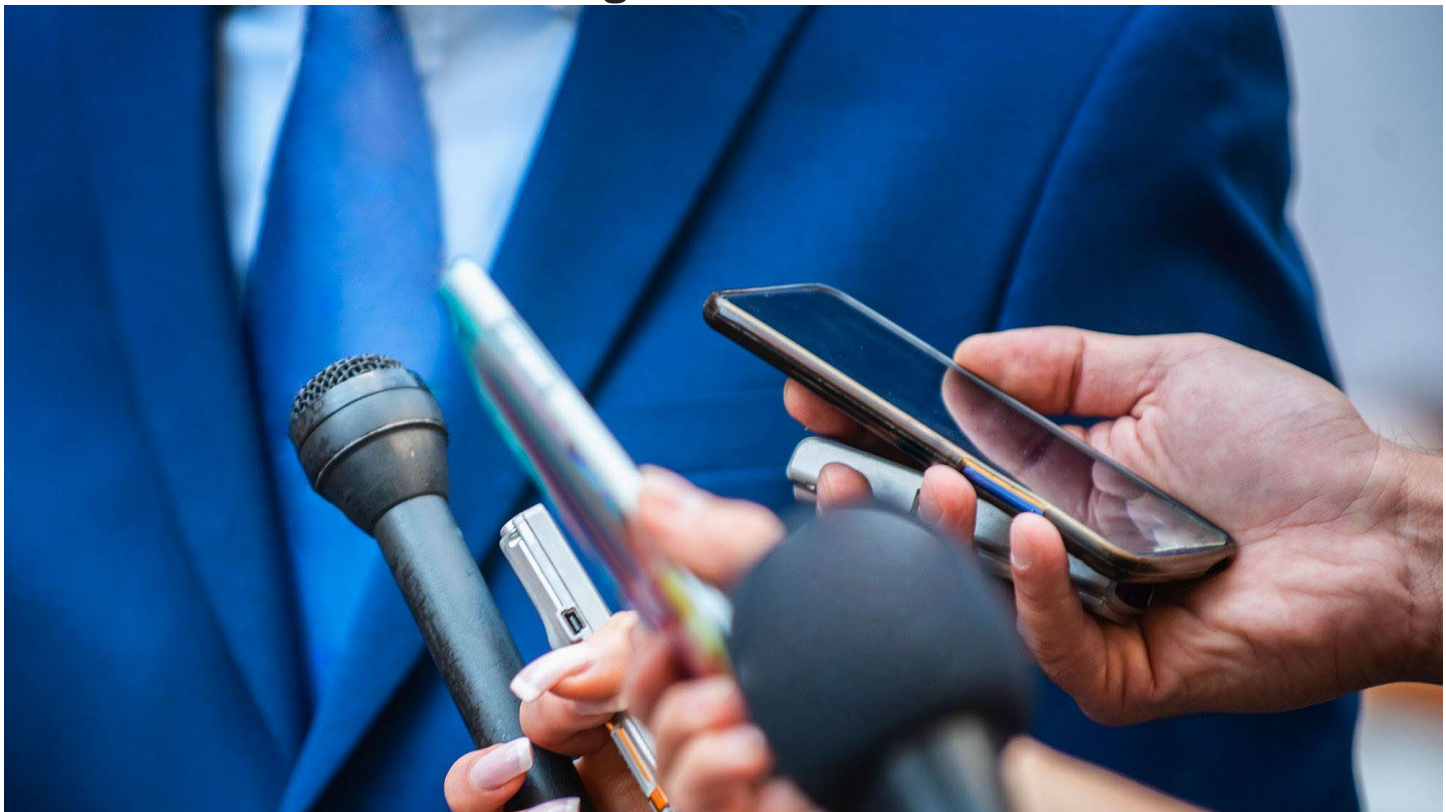

NYT OM FORVALTNINGSRETTE

De forvaltningsretlige rammer for offentlige myndigheders kommunikation til offentligheden

Folketingets Ombudsmand har med sin udtalelse af 2. oktober 2024 i sagen FOB 2024.24 sat fornyet fokus på de forvaltningsretlige rammer for offentlige myndigheders kommunikation til offentligheden.

I denne artikel tager vi et blik på de retlige rammer for offentlige myndigheders kommunikation til offentligheden, f.eks. i form af pressemeddelelser, presseudtalelser eller lignende, samt på den konkrete udtalelse fra ombudsmanden.

De forvaltningsretlige rammer for offentlige myndigheders kommunikation til offentligheden

Der er en række regler, som offentlige myndigheder skal holde sig for øje, når der kommunikeres til offentligheden. Af væsentlige regler kan nævnes reglerne om sandhedspligt, tavshedspligt, vejledningspligt og god forvaltningsskik.

Sandhedspligt

Ministre er underlagt en sandhedspligt, som også gælder i forbindelse med pressebetjening og i tilfælde, hvor en minister anvender en pressemeddelelse til at præsentere ministerens

politik og initiativer for en bredere offentlighed.

Offentlige myndigheder er tilsvarende generelt underlagt en sandhedspligt i forhold til omverdenen, og offentligt ansatte er i forlængelse heraf også undergivet en generel pligt til at tale sandt, når de optræder i egenskab af offentligt ansatte. Et brud på sandhedspligten er en alvorlig forseelse, som kan medføre såvel ansættelsesretlige som strafferetlige sanktioner for den ansatte, jf. U 2009.999 H og U 2012.2387 H.

Fra ombudsmandens praksis kan der bl.a. henvises til ombudsmandens udtalelse i sagen FOB 2020.46, hvor Folketingets Ombudsmand fandt, at Skattestyrelsen i en pressemeddelelse om forlig i udbyttesagen gik videre end det, som Rigsrevisionen havde udtalt sig om. Skattestyrelsens udsagn var dermed ikke retvisende.

En offentlig myndighed skal således altid sikre, at information, som myndigheden ønsker at offentliggøre, er korrekt og fyldestgørende.

Tavshedspligt

Offentligt ansatte har tavshedspligt. Det indebærer, at de ikke uberettiget må videregive eller udnytte fortrolige oplysninger, som de er blevet bekendt med i forbindelse med deres arbejde. En oplysning er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse, f.eks. i en bekendtgørelse, er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

Omfattet af tavshedspligten er f.eks. oplysninger om CPR-numre, strafbare forhold, helbredsmaessige forhold, sociale problemer og privatøkonomiske forhold samt efter omstændighederne oplysninger om en virksomheds driftsforhold.

En offentlig myndighed skal således altid sikre, at den information, som myndigheden ønsker at offentliggøre, kan offentliggøres inden for rammerne af reglerne om tavshedspligt.

Vejledningspligt (tilliden til offentlige myndigheder)

Ombudsmanden har i tidligere sager udtalt, at det følger af den ulovbestemte vejledningspligt, at en myndighed, der vælger at informere offentligheden om praksis via en hjemmeside, bør sikre, at den offentliggjorte information er lettilgængelig, korrekt og tilstrækkelig detaljeret til, at den enkelte borger kan få kendskab til de muligheder, der er relevante for vedkommende.

Fra ombudsmandens praksis kan der bl.a. henvises til ombudsmandens udtalelse i sagen FOB 2015.63. Sagen omhandlede det forhold, at udlændingemyndighederne indrykkede en annonce i 4 libanesiske aviser med oplysning om stramninger og regler i den danske udlændingelovgivning. Ombudsmanden udtalte, at selv om annoncens enkelte punkter hver for sig var korrekte, var annoncen samlet set ikke retvisende. De forhold, der blev oplyst om i annoncen, var nemlig kun i meget begrænset omfang relevante for syriske flygtninge, som i betydeligt omfang måtte anses for de reelle brugere af informationerne i annoncen.

God forvaltningsskik (tilliden til offentlige myndigheder)

Offentlige myndigheder skal handle inden for rammerne af god forvaltningsskik. God forvaltningsskik er et princip, som navnlig er udviklet igennem ombudsmandens praksis. Princippet indebærer bl.a., at offentlige myndigheder og deres ansatte skal optræde på en måde, der styrker tilliden til den offentlige forvaltning.

Ombudsmandens udtalelse i sagen FOB 2024.24

Sagen omhandlede det forhold, at Skatteministeriet i forbindelse med omlægningen til det nye boligskatte-system beregnede, at en foreslået lovændring ville medføre skattelettelse til 4 ud af 5 boligejere i 2024. Dette udmeldte ministeriet i en

nyhed i forbindelse med, at to lovforslag herom blev sendt i offentlig høring, ligesom udsagnet blev fremsat af ministeriet i forbindelse med lovforslagenes behandling i Folketinget. Udsagnet blev efterfølgende brugt som led i skattemyndighedernes kommunikation om de nye boligskatte-regler til offentligheden, herunder ved opslag på myndighedernes hjemmesider.

En journalist søgte om aktindsigt i de beregninger, der viste, at 4 ud af 5 boligejere stod til en skattelettelse på baggrund af de to lovforslag, idet journalisten ønskede at se dokumentation for, at tallene var retvisende.

Det forholdt sig imidlertid således, at der ikke forelå dokumenter med beregninger foretaget forud for udmeldingen. Skatteministeriet havde foretaget beregningerne på Danmarks Statistiks lovmodelserver, og der blev i den forbindelse ikke genereret dokumenter med beregninger eller forudsætninger herfor, som der kunne meddeles aktindsigt i. Ministeriet kunne derudover ikke fuldt ud genskabe de beregninger, der var blevet foretaget, og fandt ikke anledning til at foretage en genberegning ud fra historiske data, i det omfang det måtte være muligt.

Ombudsmanden udtalte i sagen, at han ikke havde grund til at betvivle rigtigheden af Skatteministeriets udsagn, men at han dog fandt det uheldigt, at Skatteministeriet ikke havde valgt at sikre sig dokumentation for de beregninger, som ministeriet havde foretaget forud for en udmelding i offentligheden af den foreliggende karakter. Ombudsmanden udtalte i den forbindelse, at det ikke er *"understøttende for tilliden til de udmeldinger, der kommer fra offentlige myndigheder, hvis der ikke foreligger dokumentation – eller dog efterfølgende genskabes dokumentation – for så væsentlige udmeldte udsagn"*.

Sammenfatning og overvejelser om rækkevidden af ombudsmandens udtalelse

En myndighed skal i sine offentlige udmeldinger være opmærksom på ikke at fremkomme med udtalelser, der i den givne sammenhæng kan virke urigtige eller vildledende. I vurderingen af, om en pressemeddelelse er tilstrækkeligt retvisende, indgår det dog, at pressemeddelelser normalt er relativt kortfattede og derfor ikke altid i enhver henseende kan være udtømmende. Det indgår også i vurderingen, at afsenderen af en pressemeddelelse ofte formulerer sit budskab skarpt, vinklet og på sin vis forenklet. Denne adgang til at være kortfattet og skarpvinklet kan imidlertid ikke begrunde, at indholdet af en pressemeddelelse reelt bliver vildledende eller urigtigt.

Efter ombudsmandens udtalelse i FOB 2024.24 står det klart, at princippet om god forvaltningsskik efter omstændighederne kan indebære en pligt til, at offentlige myndigheder skal kunne dokumentere rigtigheden af de udsagn, som kommunikerer til offentligheden. Denne pligt må navnlig antages at foreligge i

tilfælde, hvor offentlige myndigheder kommunikerer om forhold af væsentlig betydning for en stor mængde af borgere. Dette kan f.eks. være i forbindelse med offentliggørelsen af politiske udspil, hvor der kommunikeres om udspillet betydning for de enkelte borgere, virksomheder mv.

En offentlig myndighed bør derfor overveje, om der er behov for at sikre sig dokumentation for de udsagn, som myndigheden ønsker at offentliggøre. Dette kan efter vores opfattelse også være med til at understøtte myndighedens sandhedspligt, da arbejdet med at dokumentere forholdene kan bidrage til at sikre rigtigheden af myndighedens udsagn.

KONTAKT

STANLEY STENER NIELSEN
Partner, advokat
M +45 53 62 84 31
@ stan@poulschmith.dk

KENNETH SCHMIDT RASMUSSEN
Advokatfuldmægtig
M +45 53 86 49 73
@ kesr@poulschmith.dk
